

Vergaderjaar 2023–2024

26 643

Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

Nr. 1115

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKWALITEIT**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 december 2023

Algoritmes hebben steeds meer effect op het leven van burgers en bedrijven. Het is van belang dat we als overheid hier goed mee om gaan door zowel de kansen te pakken als de risico's in te perken. Een belangrijke stap hierin is inzicht geven in de «hoogrisico-algoritmes» die het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit gebruikt. Ik onderschrijf het belang van verantwoord gebruik van algoritmes en de waarde van het algoritmeregister van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

In de verzamelbrief «Algoritmen reguleren¹» van 7 juli 2023 (Kamerstuk 26 643, nr. 1056) aan de Tweede Kamer zet de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de ontwikkelingen voor verantwoord algoritmegebruik verder uiteen. Een onderdeel hiervan is het registreren van algoritmes door overheden in het Algoritmeregister. Er is afgesproken dat alle ministeries zich inzetten om de komende jaren zo veel mogelijk algoritmes te registreren. In 2025 staan in ieder geval alle «hoogrisico-algoritmes» in het register. Ik vind dit belangrijk en werk dus actief mee met de verdere doorontwikkeling van het Algoritmeregister.

In deze brief informeer ik de Tweede Kamer over mijn planning en aanpak om eind 2025 alle «hoogrisico-algoritmes» van LNV in het register te hebben staan. Eerst zal ik ingaan op de het algemene beeld, aanpak, planning en aandachtspunten van LNV. Vervolgens wordt ingegaan op de verschillende onderdelen van LNV.

Huidige vulling door LNV

Op dit moment bevat het Algoritmeregister geen algoritmes van organisaties die onder LNV vallen.

¹ Kamerstuk 26 643, nr. 1056, p. 8

Aanpak

In de aanpak is gekozen voor een plateauplanning; eerst wordt gekeken naar kerndepartement en agentschappen onder verantwoordelijkheid van LNV. Vanaf Q1 2024 wordt gekeken bij de verbonden partijen: zbo's en adviescolleges. De verwachting is dat er bij de zbo's en de adviescolleges weinig tot geen algoritmes zijn die gepubliceerd moeten worden. De planning is om eind 2024 alle zbo's en adviescolleges opgenomen te hebben in het register. Uitvoeringsorganisaties die niet direct ressorteren onder LNV, zoals de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), vallen buiten de scope.

Bij het vullen van het Algoritmeregister hecht ik grote waarde aan de kwaliteit van registratie. Registraties met lage kwaliteit dragen weinig bij aan het begrijpen hoe de overheid algoritmes inzet. Om de kwaliteit van registratie te garanderen stelt LNV eisen aan alle registraties die onderdeel worden van het Algoritmeregister. Ik zal hier samen met de diensten afspraken over maken.

Om te bepalen wat in het register moet worden opgenomen en hoe dit te doen gebruikt LNV als startpunt de overheidsbrede Handreiking Algoritmeregister² en Handleiding Publicatiestandaard³. Hierin worden algoritmes in verschillende categorieën opgedeeld en de term «hoogrisico-algoritmes» verduidelijkt. De «hoog risico AI-systemen» moeten in ieder geval in 2025 in het register staan. Voor de «impactvolle algoritme» zet LNV zich in om er zo veel mogelijk te registreren.

Door de nauwe verwevenheid met het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat op dit onderwerp wordt hier nauw op samengewerkt. Hierdoor komt de aanpak voor LNV sterk overeen met die van EZK. Waar nodig zal LNV wel haar eigen keuzes maken.

Aandachtspunten

De ervaring tot nu toe leert dat er nog veel te leren is op dit onderwerp. LNV en haar diensten hebben de beschreven aanpak en planning gemaakt op basis van de huidige kennis en ervaring, maar hebben ook gemerkt dat er nog veel in beweging is. Door zelf meer ervaring op te doen met het onderwerp en de doorontwikkeling van externe eisen verandert het inzicht in wat een algoritme is, waar algoritmes gebruikt worden, welke geregistreerd moeten worden en hoe dit moet worden gedaan. Zo zijn de handreiking en handleiding recent (eind 2023) vastgesteld en gepubliceerd. Ook is de Europese AI-verordening op het moment van schrijven nog in onderhandeling. Dit heeft effect op de haalbaarheid van de planning.

Het registreren van algoritmes vraagt nieuwe zaken van LNV en haar diensten. Gelet op de onzekerheid in de planning en prioritering is het nog niet duidelijk of er voldoende capaciteit en/of middelen beschikbaar zijn om de planning te realiseren. Ook zijn de mensen die de benodigde werkzaamheden kunnen uitvoeren schaars op de arbeidsmarkt.

Zelfstandig Bestuursorganen (zbo's) hebben een grote mate van zelfstandigheid. Ik zal zbo's wijzen op hun verantwoordelijkheid en zo nodig ondersteunen bij het registreren van hun algoritmes.

² Handreiking Algoritmeregister – Digitale Overheid

³ Handleiding Algoritmeregister (Publicatiestandaard) – Digitale Overheid

Organisatie specifiek

Kerndepartement LNV

LNV maakt op meerdere plaatsen gebruik van AERIUS waar twee modellen (OPS en SRM2) in gebruikt worden. Deze modellen worden opgenomen in het Algoritmeregister. De analyse of er ook ander registreerbare algoritmes binnen het kerndepartement gebruikt worden, zal in 2024 afgerond zijn. De planning is om alle registreerbare algoritmes voor eind 2024 te registreren.

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)

Uit een eerste inventarisatie zijn slechts twee algoritmes naar voren gekomen die mogelijk geregistreerd moeten worden. De NVWA zal het verdere onderzoek van deze algoritmes afronden en in 2024 waar nodig tot registratie overgaan. Ondertussen loopt er een grondigere inventarisatie/onderzoek naar algoritmes, dit zal in 2024 afgerond worden. Toekomstige registratie-activiteiten vanuit de NVWA zijn sterk afhankelijk van de uitkomsten van dit onderzoek.

Vervolgproces

Ik zal mij blijven inzetten voor verantwoord gebruik van algoritmes en de Tweede Kamer informeren over de voortgang op dit onderwerp. Om dit zo goed mogelijk te doen, zal ik onderzoeken of het mogelijk is dit te bundelen met rapportages over vergelijkbare onderwerpen.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
P. Adema